

Izhaja ob 4 jutraj.
Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zased. ozemlje . . . 300
za inozemstvo . . . 600
—
Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mal. oglasi do 80 mm
stolpca (58 mm) . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 10/2
Telefon št. 73
Upravištvo:
Bodna ulica št. 6
Telefon št. 36
—
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 7. julija.

Klub komunističnih poslancev ob-
javlja po svojem podpredsedniku g.
Klemenčiču izjavo, v kateri dokazuje,
da komunistična stranka ne le ni v
nikakoli zvezi s atentatom na regenta,
ampak da je atentat naravnost napro-
ten škandaličen načelom in zato za
stranko škodljiv. Komunistično razpo-
ložena masa da izražajo temni ele-
menti, ki stojijo v službi avstro - ogr-
ske imperijalistične reakcije; atentat
služi ciljem Herthyjevega belega te-
rorja.

Komunistično objavo priobčujemo v
listu. Priporočamo čitateljem, da si jo
ogledajo. Je namreč zanimiv doku-
ment neiskrenosti ali pa zmedenosti,
ki sta obe značilni za politično takti-
ko naših komunistov ves čas, kar na-
stopajo.

G. Klemenčič zatrjuje, da komu-
nišna stranka odločno odklanja in-
dividualne teroristične akcije. Nemo-
goče pa je potegniti določeno mejo med
terorjem nad posameznikom in nad
mnostvijo, kakor tudi ne med terorjem
posameznika in terorjem množice.
Događki iz madžarske in ruske boljšev-
iške zgodovine so najboljši dokaz za
to; spominjamo le na umor carja Ni-
kolaja in njegove rodbine, ki je tem
značilnejši, ker je bil v enaki ali še
večji meri akt maščevanja in bestial-
nosti, kakor akt politične potrebe. Ru-
ski in madžarski boljševiki so slovo-
sno proglasili rdeči teror kot glavno
sredstvo komunistične borbe.

Da odklanja komunizem anarhijo
kot princip ali trajno stanje, je umil-
ivo. Saj onemogoča anarhija komu-
niščno ureditev družbe še bolj, kakor
kako drugače. A drugače je stališče
komunizma, vsaj današnjega, do
anarhije kot začasnega taktičnega
sredstva. Ruski boljševizem je zavla-
dal potom anarhije in za ustvarjenjem
anarhističnih razmer stremi vsa tak-
tika naših komunistov, ki ovirajo vsa-
ko delo za konsolidacijo in se ravno
v tem razlikujejo od ostalih socija-
lističnih skupin.

Atentator Stojčić in njegovi pomaga-
či se zato niso prav nič pregrešili pro-
ti načelom komunističnega programa
in komunistične taktike. Dokazovanje
gospoda Klemenčiča, da ne spadajo v
komunistične vrste, ampak da jih je
smatrati prej za orodje madžarske re-
akcije, bo ostalo brezuspešno. Ako
madžarski listi res obžalujejo, da se
atentat ni posrečil, je to le dokaz, da
služi razdiračo delo naših komu-
nistov, četudi proti njihovi volji, v prvi
vrsti našim dednim sovražnikom.

Drugo je seveda vprašanje, ali je bil
atentat v tem trenutku s komunistič-
nega stališča umesten in ali bi Stojčić
stranki koristil, četudi bi se mu njego-
va zločinska namera posrečila. Kdor
presoja razmere trezno, bo vprašanje
gotovo odločno zanikal. Znano pa je,
da je med pristajali komunistične revo-
lucije mnogo zaslepljenih fanatikov, ki
verujejo, da je mogoče državni in dru-
žabni preobrat še danes. Treba da je
le sprožiti kamen.

Za to bi bil posrečen atentat s po-
sledicami, ki bi jih mogel izvesti, prav
dobrodošel. In dosedanjí rezultati pre-
iskave proti atentatorjem kažejo, da
napad na prestolonaslednika ni bil za-
mišljen kot osamel akt maščevanja
ali protesta. Imel bi biti le prvi strel,
ki naj bi bil signal za splošno terori-
stično akcijo.

Ako bo nadaljna preiskava to do-
mevno potrdila, se ne bo nikomur po-
srečilo, naprtili. Stojčićovo bombo na
nekomunistična ramena.

Regent v inozemstvu

Beograd, 7. julija. Presbiro poroča
iz Pariza: Nj. Visoč. regent Aleksan-
der je včeraj zjutraj prišel v Pariz v
najstrožjem incognito.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Ako ne bi
prilike posebno zahtevale povratka
regenta v domovino, ostane v inozem-
stvu še dva tedna.

ZAHVALNA SLOVESNOST ZA REŠITEV PRESTOLONASLEDNIKA.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Danes ob
11. uri dopoldne se je vršilo tu sve-
čano blagodarjenje povodom srečne
rešitve prestolonaslednika - regenta
Aleksandra.

PAŠIĆ OKREVAL.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Ministrski
predsednik Pašić je okrevaj v prevza-
me jutri zopet vodstvo svojih poslov.

Imenovanje kralj. namestnikov

MINISTER IVAN HRIBAR NAMESTNIK V LJUBLJANI.

Beograd, 7. julija. (Izv.) V teku ju-
trišnjega dne bo podpisan ukaz, s
katerim se imenujejo pokrajinski
predsedniki. V Zagrebu bo imenovan
poslanec Jura Demetrovič, v Ljub-

ljani dosedanjí praški poslanik Ivan
Hribar, v Sarajevu dosedanjí pred-
sednik Gjurgjevič, v Splitu pa dr.
Petričić, dosedanjí član Stola sed-
morice v Zagrebu.

Pogajanja za rekonstrukcijo vlade

TUDI DR. KOROŠEC BI VSTOPIV V VLADO.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Glede re-
konstrukcije kabineta se pojavljajo
v političnih krogih razna stališča, ki
so razdvojena z ozirom na to, da se
v kratkem otvorijo pregovori z opo-
ziционalnimi grupami. Najnujnejša
je popolnitev portfelja saobraćajna in
vojne in mornarice. General Hadžić
vztraja na svoji demisiji, ker se hoče
umakniti generalu Zečeviću. Radikal-
ci se še niso med seboj zjediniili gle-
de svojih kandidatov. Za portfelj mi-
nistra saobraćaja bi prišel najboljši
v pošte poslanec Andrija Stanić, ki
pa z ozirom na svoje slabo zdrav-
stveno stanje kandidaturu odklanja.

Zvečer se je v političnih krogih
govorilo, da pride te dni v Beograd
poslanec dr. Korošec na pogajanja
za sporazum z vladno večino in za
vstop v kabinet. Klerikalna parla-
mentarna grupa, zlasti slovenska, nj-
kakor ne prikriva, da je sita opozici-
ionalne vloge in da jej je mnogo na
tem, da stopi zopet v vladu. To svoje
stališče utemeljuje v Beogradu s
privatnimi izjavami, da je sedaj usta-
va donečena in da je treba pokazati
dobro voljo za praktično sodelova-
nje pri upravi zemlje ter popustli-
vost v političnem življenju.

Novi uspehi preiskave o atentatu

ŠE VEČ POSLANCEV OSUMLJENIH.

Beograd, 7. julija. (Izv.) V preiskavi
radi atentata je bilo zaslišanih mnogo
novih oseb. Predvsem so z izjavami
mnogih osumljenih in prič težko kom-
promitirani še nekateri komunistični
poslanci, zlasti Trebinjac. Vest o are-
taciji poslednjega se ne potrjuje, pač
pa je justični minister zahteval od
imunitetnega odbora in od parlamen-
ta njegovo izročitev. V kratkem bo
parlament sklican na izredno sejo v
tej zadevi.

Zaslišana je bila tudi žena aretira-
nega Nikolića, o kateri se je dognalo,
da je bila točno informirana o poslih
terorističnega odbora. Izprva je tajila,
potem je pa potrdila veliko večino
tega, kar je preiskava že dognala, in
še nekatere podrobnosti.

Dalje je bil zaslišan Josip Mojzes iz
Madžarske, aretiran v Novem Sadu in
 eskortiran v Beograd. Bil je član tero-

rističnega odbora in je izpovedal ob-
težilno za nekatera druge osebe.
Zlatar, ki je bil aretiran v Ljub-
ljani, je bil priveden v Beograd, kjer
pa še niso mogli dognati, da - li je
identičen z onim Zlatarjem, ki je težko
osumljen in za katerim je izdana ti-
ralica. Zdi se pa, da je pravi. V svrhu
popolne ugotovitve njegove identitete
in konfrontacije z nekaterimi aretira-
nci, je bil odpremljen v Novi Sad, od
koder pa bo zopet prepeljan nazaj v
Beograd.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Preiskava
glede atentata se bliža zaključku.
Akti bi se morali sodišču I. stopnje iz-
ročiti že danes, a se zgodi to radi pra-
voslavnega praznika šele jutri. Danes
se je nadaljevalo zasliševanje. V hiši
Juhacza v Novem Sadu je našla pol-
icija mine, s katerimi naj bi se razru-
šile železniške proge v Bački.

Hišne preiskave radi aten- tata na Dunaju

POLITIČNE INTERVENCIJE DO SEDAJ ŠE NI BILO.

Dunaj, 7. julija. (Izv.) Današnji ju-
tranji listi so prinesli vest, da so ju-
goslovanske oblasti stavile v zvezo z
dunajskim policijskim ravnanstvom v
zadevi atentata na prestolonasled-
nika - regenta. Dunajska policija je
pričela z obširnimi preiskavami.
«Abend» pa poroča, da je urednik du-
najskega jugoslovanskega lista «Naša
Sloga», ko je prišel danes zjutraj v
uredništvo, tam našel že pet gospo-
dov, ki so se legitimirali kot uradniki
policije, ki imajo nalogo, da izvedejo
hišno preiskavo. Izkazali so se z urad-
nim nalogom, ki je — kakor pravi
«Abend», — bil s podpisom vred ne-
čitljiv. Uredniku ni bilo dovoljeno to-
lefonirati pravneemu zastopniku. Po
končani dolgi, a brezuspešni preiskavi
je moral urednik s policijo na stano-
vanje, tjer se je preiskava ponovila,
tudi ta brezuspešno. — «Abend» (ki
je sam v zvezi s komunisti. Ured.).

protestira proti postopanju dunajske
policije in trdi, da je ves atentat —
umetno insceniran, da se izrabi proti
komunistom!

Dunaj, 7. julija. «Politische Korre-
spondenz» piše: Jugoslovanska obla-
stva so stopila v stik z dunajskim
policijskim ravnanstvom, da bi se
jim dovolil vpogled v dosedanjí potek
preiskave o atentatu na regenta Alek-
sandra. Potom policijskega ravnanst-
va se je v smislu mednarodno prave
pomoči uvedla preiskava. V na-
sprotju z govoricami, ki so se pojavile
v javnosti, da je jugoslovanska vlada
napravila diplomatske korake v tem
pogledu, je razvidno tudi iz predlo-
žene gradiva, da ni poudarja za kak-
šenkoli korak političnega značaja.

Beograd, 7. julija. Višji državni
pravdnik dr. Aleksander je odpotoval
na Dunaj radi preiskave atentata na
regenta.

ODLIKOVANJE NAŠEGA ROJAKA.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Za izredne za-
sluge za donečena ustava je odlikovan
z redom Sv. Save III. načelnik v mini-
strstvu za ustavotvorno skupščino in iz-
jedačenje zakonov g. dr. Stefan Suga-
din.

POVERJENIK DR. SKABERNE POZVAN V BEOGRAD.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Minister pro-
svete dr. Svetozar Pribičević je brzojav-
no povabil k sebi ljubljanskega poverje-
nika za prosveto dr. Skaberneta na kon-
ferenco, na kateri se bo razpravljalo o
izvedbi prosvetnega programa, ki ga je
predložila ljubljanska deželna vlada v
Beogradu.

SLOVENSKI KOLONISTI ZA KOSOVO.

Beograd, 7. julija. Ker je končana kolo-
nizacija dobrovoljcev, bo ministrstvo za
sgrarne reforme koloniziralo sedaj večje
število Slovencev na Kosovu in v Mo-
tehiu. I elajo se že priprave za transport.

TRGOVSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 7. julija. (Izv.) Jutri je viši
skupna seja naša in italijanske delegacije
za zaključenje trgovske pogodbe med Ju-
goslavijo in Italijo. Najprej bo sklenjena
ribarska konvencija, ako pride do spora-
zuma, in na to brodarska.

Beograd, 7. julija. Danes popoldne se
je po odločbi sodišča prve stopnje izro-
čil Delavski dom v Beogradu zastopniku
socialističnega centra Laekoviću.

Nova rimska vlada na sla- bih nogah

BONOMI SE PRIBLIŽUJE FAŠISTOM. — SOCIALISTI STO-
PLIO V OPOZICIJO. — VLADA BO BREZ VEČINE.

Rim, 7. julija. (Izv.) Kabinet Bono-
mi se je spopadnil v zmislu sporazu-
ma italijanskih vladnih strank, z
državnimi podtajniki, med katerimi
je tudi znani nacionalistični poslanec
Bevione, ki pa je leta 1914. formalno
izstopil iz nacionalistične stranke in
se priključil liberalnim demokratom.
Prevzel je državno podtajništvo pri
predsedništvu ministrskega sveta. Po
sporazumu pripada deset podtajni-
kov demokratom, pet klerikalcem in
dva reformistom.

Della Torretta je sprejel ponudeno
mu italijansko ministristvo za Rima-
nje zadeve in je prispeel danes v Zuna-
je.

Kabinet Bonomi pripravlja vrsto
praktičnih zakonskih predlogov za
trgovsko mornarico, za velike javne
zgradbe, ki naj bi odpravile brez-
poselnost, zakon na zmerno obdače-

nje vojnih dobičkov in reformo urad-
ništva.

Položaj novega kabineta še ni po-
jasnjen. Socialisti se še niso odlo-
čili, ali naj podpro kabinet meščan-
ske leve z dobrohotno nevtralnost-
jo ali pa naj stopijo v opozicijo. Tu-
di nacionalistična desnica se drži
rezervirano in čaka. V parlamentu se
širijo vesti, da bo novi kabinet v
kratkem brez večine. V zvezi s to
govorico se zatrjuje, da izdeluje Bo-
nomi načrt za strožje izvrševanje
rapalske pogodbe. Negotovitost sili
torej kabinet v popuščanje napram
nacionalistom, vsled česar pričakuje
desnica, da se tretja dalmatinska co-
na še ne bo izpraznila in da bo nova
italijanska vlada zahtevala revizijo
pogodbe glede luke Baroš.

Pogajanja med fašisti in so- cijalisti

VELIKANSKI DELAVSKI SHOD V RIMU. — PREMIRJE MED
FAŠISTI IN KLERIKALCI.

Rim, 7. julija. (Izv.) V sredo po-
popoldne so se v italijanskem parla-
mentu sestali zastopniki fašistov in
nacionalistov, da nadaljujejo pogaj-
anja za sklenitev miru med obema
skupinama. Pojavile pa so se težko-
če. Končno so fašisti prekinili pogaj-
anja, češ, da mora o takšnem «skle-
pu miru» odločevati fašistovski
strankin zbor, ki je sklican v Milan
za prihodnji torek.

V Rimu se je v sredo zvečer v bo-
taničnem vrhu vršil velik shod de-
lavstva v protest proti fašistovski-
mu belemu terorju. Shoda se je ude-
ležilo okrog 40.000 delavcev, socija-
listov, komunistov in republikancev,
z rdečimi zastavami. Prišlo je tudi
do incidentov in spopadov ter stre-
ljanja. En delavec je mrtev, več fa-
šistov, vojakov in delavcev ranjenih,

več sto oseb je bilo aretiranih. Voja-
štvo, topničarji in strojne puške so
bili pripravljeni, v akcijo pa so sto-
pili samo nekateri kavalerijske pa-
trulje.

Vsem prefektom je Bonomi poslal
okrožnico, v kateri sporoča, da se je
sestavila nova vlada in jim naroča,
da morajo točno in z najstrožjimi
sredstvi skrbeti za to, da ne pride
nikjer več do krvavih spopadov med
radikalnimi strankami leve in des-
nice.

Milan, 7. julija. (Izv.) V Firenci,
kjer so se prošlo nedeljo spopadli
fašisti in klerikalci, sta se ti dve
stranki zopet sporazumeli in odte-
gnili medsebojne kazenske ovadbe. V
Toskani je prišlo do začasnega lo-
kalnega premirja med fašisti in so-
cijalisti.

Sporazum med reški- mi strankami razbit

Rim, 7. julija. (Izv.) Iz Reke pri-
hajajo vesti, da se je poskušeni spo-
razum med blokisti in avtonomisti
ponesrečil in da je prišlo do popol-
nega preloma. Sporazumne reske
vlade torej ne bo. Tržaški poslanec
Suvich je bil zopet na Reki, kjer je
konferiral z zastopniki blokistov, s
komisarjem mesta in z komandan-
tom posadke luke Baroš. «Vedetta d'
Italia» piše, da avtonomisti niso ho-
teli popustiti. — Bonomi kliče Zanel-
lo v Rim.

Intervencija antante v Sofiji

Beograd, 7. julija. Presbiro poroča
iz Londona: Diplomatski dopisnik li-
sta «Daily Telegraph» piše o novi bol-
garski nevarnosti: Francija in Anglija
bosta podpirali korak grške in romu-
nske vlade v Sofiji, kateremu se bo pri-
družila tudi Italija. Skupna akcija je
potrebna, ker se je dognalo, da ima
Bolgarska dvakrat več vojakov, kakor
bi jih smela imeti po mirovni po-
godbi. Našla se je bolgarska naredba,
ki kaže, kako je Bolgarija izgrajvala
odredbo mirovne pogodbe. V tej na-
redbi se nalaga vojaškim odinacem,
da prikrivajo orožje in konje pred me-
d-zavezniško komisijo.

Bolgarski vladi menda naldnucije
vojaških idik niso znane. Te kliče so
napravile še drug trik. Na zahtevo
bolgarskih sosedov so se pošle znane-
ke s Ferdinandovo sliko vzele iz pro-
meta, zato so se pa izdale nove zna-
mke z zemljovidom Bolgarske v mejah,
ki obsegajo Srbijo do Morave, Mace-
donijo in Dobružo.

EKSPLOZIJA V DUNAJSKEM NOVEM MESTU.

Dunaj, 7. julija. (Izv.) Skladniške mu-
nicije v Wollersdorfu pri Dunajskem
Novem mestu je danes zjutraj zletelo
v zrak. Bilo je napolnjeno z minami in
tudi na kolodvoru pred skladiščem je
bilo pet vagonov, naloženih z minami
in namenjenih na Poljsko. Eksplozija
je povzročila atentat. Človeških žtev-
ni, stvarna škoda je zelo velika.

Antanta bo branila Carigrad

London, 7. julija. (Izv.) Uradno po-
ročilo britanskega zunanjega urada
javlja, da se Kemalisti še niso lotili
mejne črte nevtralne cone pred Cari-
gradom, pač pa da je položaj resen,
ker so se približali tej coni že na ne-
koliko kilometrov. Za slučaj, če bi jo
napadli, bodo nevtralno cono branili
nehañi britanski, francoski in turški
(carigradski) oddelki. Poročilo izraža
nado, da Kemal paša ne bo tako ne-
previden, da bi se zapletel v borbo z
antantinimi četami in tako izrazil an-
tantino aktivno poseganje v grško-
tursko vojno «Daily Chronicle» dostav-
lja temu uradnemu poročilu, da ni
tako optimističen in da je treba posla-
ti v Carigrad takoj večja ojačenja.

London, 7. julija. (Izv.) Poročila iz Ma-
le Azije so povzročila v angleških vo-
jaških in mornariških krogih precej skrbi.
Angleško brodogradnja na Malti je nenadoma
dobila ukaz, da takoj odpluje pred Cari-
grad in zasede Dardanele in Bospor. Bro-
dogradnja je, izvzemši pet majhnih križark,
takoj odplula.

Korespondenti iz Maltje javljajo, da
malteška luka se ni bila nikdar tako
prazna kakor sedaj. Brodogradnja bo
sledilo nekaj angleških divizij kolonial-
ne vojske. Tudi iz Egipta so odpošle
ne vse razpoložljive vojne ladje v Dar-
danele, in govori se, da pojde v Marna-
ro tudi oddelke angleškega domačega
brodogradnje.

Občni zbor Južne železnice

Dunaj, 7. julija. (Izv.) Danes se je
vršilo generalno zborovanje delničar-
jev Južne železnice, ki je vse predlo-
ge sprejelo v glasovanju brez debate.
Nato so se vršile volitve novega
upravnega sveta. Za predsednika je
bil izvoljen dosedanjí predsednik dr.
Weeber. Razven tega so bili izvoljeni
v upravni svet tudi še gg.: Savo Jelić,
Božidar Cerović in Dragotin Hribar za
kraljevino SHS, dr. Müller - Martini
in dr. Pollak za Avstrijo, Brocchi in
Viglione za Italijo, dr. Ermyey in Fi-
neory za Madžarsko, Villefrey, Rendu,
Lisle za «Association» in še več drugih
inozemcev.

Samoobramba grofa Sforze

Ko je padel kabinet Giolitti, je bilo v prvem trenutku jasno, da je padel vesled naskok skrajne desnice na ministra zunanjih zadev grofa Sforzo. Pisava nacionalističnih listov je šla tako daleč, da je očitala Sforzi narodno izdajstvo. Sforza je zato v rimski »Tribuna« napisal članek v svojo obrambo, v katerem izvaja sledeče:

«Lahko se trdi, da imajo v Italiji večkrat večji pomen postranski dogodki nego bistvo stvari. Dobro, jaz bi torej hotel predlagati, naj nova vlada pooblasti dva izmed najbolj uglednih parlamentarcev, ki imata globok smisel za državni ugled, a nista sužnja jadranskega in dalmatinskega vprašanja in predsodkov, ki smo jih širili skozi pet let. Ta dva naj uvedeta preiskavo v Dubrovniku, Splitu, Šibeniku in na otokih. Preiskava bo morala ugotoviti, ali se res Italijani, ne da bi izživali, tlačijo in preganjajo, ali se položaj Italijanov zboljšuje po ravnalski pogodbi, in če ne, pod kakšnimi pogoji se lahko dosežejo še večja izboljšanja.

Pripomnjam, da bi se ta preiskava zaradi objektivnosti morala voditi tajno. Stopiti bi se moralo v direkten stik s posameznimi Italijani, delavci, uradniki, trgovci itd., seveda z onimi, ki bodo ostali v Dalmaciji.

Koliko legend in laži bi izginilo! V Rapallo smo šli, da služimo božanstvu Italije. Noben izmed nas ni mislil na osebne uspehe.

Spominjam se, da sem rekel v Rapallo jugoslovanskim delegatom, ko se je zdel polom pogajanj neizogiben in ko smo mi najbolj pritiskali na jugoslovensko delegacijo: »Vi ste politično mladi, ste junaški narod v vojni, toda strahljivi v političnem napadu. Tudi v tem se bo očitalo izdajstvo, ker nam prepustate nekoliko stotisočev Slovanov.«

In res! Trumbiću so pljunili v obraz, Vesnić in Stojanović sta umrla in njuni prijatelji pravijo, da je ravnalsko vprašanje pospešilo njun konec.

Črna gora? Mnogo bi se dalo povedati. Ko smo prišli na vlado, smo našli vprašanje že kompromitirano. Mi nismo k temu dodali nič, prav nič. In tudi glede Črne gore bi predlagal, da bi morali iti pogledat tja brez predsodkov in ne bi smeli poslušati samo bežunce; šele potem bi lahko govorili.

Kar se tiče Luke Barosa, so mnogi, ki priznavajo, da se vprašanje rešuje na najboljši način v prid Reki. Brez dvoma se bodo Italijani v več ali manj kratkem času čudili, da so toliko govorili o vprašanju Barosa. Pomembno se govori pri nas o kakih zemljepisnih točkah, kakor bi bilo od nje odvisno življenje Italije. Kje je ta točka, je vseeno. Enako je, če se nahaja v Afriki ali na vzhodu. Bilo bi zelo udobno, če bi obstajale lirske svete hiše, od katerih posesti bi bilo odvisno zdravje kakega naroda, namesto od njegove resnosti, vztrajnega dela in razlikovanja med bistvenimi in postranskimi cilji.

Toda jaz verjamem v eno zemljepisno točko in ta točka so dardanelski in bosporska vrata, ker tam skozi vodi pot v južno Rusijo, v Azijo, v kraje, polne surovin, v kraje, kjer lahko prodamo svoje proizvode. Tja spada toliko naših moči in toliko našega bodočega vpliva. V enem letu vnanje politike nisem nikoli pozabil tega življenjskega vprašanja. Jaz sem zagovarjal te naše sedanje in bodoče koristi v zavezniki svet, pristo in lojalno, kakor mi je dovoljeval ugled, ki ga uživa današnja Italija.

Ta izjava ministra Sforze je glasna obsodba politike takozvane italijanske javnosti, ki brez stvarnih podlag, brez dobrih informacij, stvarja javno mnenje in razburja množice. Argumenti, ki jih naveda v svojem odgovoru grof Sforza, so tako jasni, da jim ni potrebno obširnejšega komentarja. Znančilen je način, kako govori Sforza o ta javnostjo. Mogoče je to le zato, ker se Sforza zaveda, da stoji javnost pod vplivom hujšakačev in demagogov in da je njeno pravo prepričanje mnogo treznejše, le da ne pride do izraza.

Ali se sme v laškem parlamentu govoriti slovensko ali nemško

Na to vprašanje odgovarja neki Schwartz v »L'Eri Nuova«. Schwartz citira najprej 62. člen laške ustave, ki se glasi: »Laški jezik je službeni jezik parlamenta. Dovoljena je uporaba francosčine onim članom parlamenta, ki so iz pokrajin, kjer se govori francoščina.«

Jasno je, da je s to določbo priznal zakonodajalec neitalijanskim narodom pravico uporabe njihovega jezika in ker so prišli tedaj v poštev edinele Francozi, zato je omenjal zakonodajalec pač le Francoze. Po analogiji in logiki pa sledi, da imajo sedaj tudi Jugoslovani in Nemci, ki tvorijo v Italiji vse drugačno manjšino ko Francozi, pravico, da se poslužujejo svojega jezika.

Ta logika pa smrdi gospodu Schwartzu, ki se trudi in peha, da bi dokazal nasprotno, da bi zveržil smisel zakona tako, kakor bi to odgovarjalo laškemu sovražniku tega gospoda. V podkrepljenje svoje trditve navaja Schw. drugo določbo iz ustave, ki govori o verah. Ta se glasi: »Katoliška vera je edina državna vera. Druge vere, ki tu obstojajo, se trpe.«

Iz tega izvaja g. Schwartz: Ker zakonodajalec pri verah izrecno pravi, da so druge vere tolerirane, sledi iz tega, da bi dejal enako izrecno tudi za jezike, če bi imel sličen namen. Zakonodajalec pa izrecno omenja le francosčino, iz česar sledi, da je tudi mislil le na francosčino.

Vsa ta izvajanja pa so prazna. Iz obeh določb ustave sledi samo eno, da je bil zakonodajalec zelo liberalen človek, kakršnih današnja Italija žal ne pozna. Zato je dovolil Francozom, ki so bili tedaj edina narodna manjšina v Italiji, (Albanci v Siciliji pač niso prišli niti v poštev), uporabo njihovega jezika in zato je dovolil tudi vsem veram svobodno vršitev njih verskih obredov. Da ni zakonodajalec imenoval le valdejske in judovske vere, je v njegovem liberalnem mišljenju utemeljeno, ker bi drugače niti protestanti niti kaka druga sekta ne bila tolerirana. Samo to je smisel generalne dopustitve tudi veroizpovedanj. Pri jeziku pa je drugo in tu je generalna liberalnost bila nemogoča. Jezik je namreč vezan na manjšino, ki mora je nekak pomeniti v življenju, vera pa le na rodbine. Vere se končno morejo porajati vsak hip nove, jeziki pa so stalni in umro le, kadar poginejo celi narodi. Zato je pri jeziku vse določeno, pri veri pa je odprta možnost tudi za nove.

Tak je smisel zakona, ki jasno pravi, da imajo tudi Jugoslovani pravico govoriti v svojem jeziku, pa čeprav so v laškem parlamentu.

G. Schwartz trdi končno, da more edinele nova določba, ki jo sklene parlament, dovoljevati našim poslanecem uporabo našega jezika. Zakaj to trdi, je jasno. Sedanji laški parlament ne pozna svobodoljubja in zato je gotovo, da bo izpolnjena želja g. Schwartzja in da bodo fašisti preprečili, da bi mogli naši poslanci z uporabo slovensčine ustvariti kako običajno pravo, katerega sicer g. Schwartz v tem oziru itak zanika. Ker po ustavi je določen kot služben jezik italijanski in poslanci, ki so prisegli na ustavo, ne morejo stvariti nobenega novega običajnega prava, temveč samo kršiti ustavo. Zato preostane po mnenju g. Schwartzja našim poslanecem samo troje: ali govoriti italijansko, ali francosko ali pa molčati.

Tako je torej svobodoljubje toli hvalisane svobodne Italije.

Današnja Bolgarska

Milanski list »Secolo« prinaša iz Sofije dopis svojega poročevalca o njegovem pogovoru z bolgarskim kraljem Borisom. V tem pogovoru se je kralj Boris jako simpatično izrazil o Italiji, ki jo pozna jako dobro, ker je nedavno pred vojno bival dlje časa v Italiji. Zato je z veseljem prevzel tudi pokroviteljstvo nad italijansko - bolgarsko kulturno ligo, ki se je nedavno ustanovila v Sofiji z namenom, da kar naj-

bolj zbliža oba naroda v kulturnem pogledu.

Tudi v drugih ozirih bi bilo, je poudarjal Boris, potrebno, da pride do kar najtežnejših zvez med Italijo in Bolgarijo.

Na vprašanje italijanskega novinarja o sedanjem položaju Bolgarije, je odgovoril kralj Boris: V zadnjih osmih letih je bolgarski narod doživel veliko notranje in zunanje nesreče, katere so onemogočevale naš razvoj. Po žalostnih dogodkih zadnjih let je pa naša iskrena želja, da živimo s svojimi sosedi v najboljših in najiskrenejših prijateljskih odnosih. Ta misel preveva ves naš narod, a vlada je javen tolaš tega narodovega razpoloženja in poskuša povsod vzpostaviti kar najboljšje odnose med sosedi.

Dokaz temu je, da Bolgarska izpolnjuje točno vse določbe mirovne pogodbe, akoravno ji delajo poedine točke velike preglavice, zlasti kar se tiče pretvarjanja vojske v milico.

Bolgarija je agrarna država in narod je dober in priden, zato je upati, da se kmalu popravijo socialne in ekonomske rane zadnjih let. Zato gledamo z zaupanjem v bodočnost.

Kralj se je jako pohvalno izrazil tudi o smelih socialnih reformah kabineta Stamboljski, zlasti o prisilnem delu, ki je dozdaj pokazalo najboljši uspeh.

Vodstvo kom. stranke o atentatu

Prejeli smo to-le objavo:

Spoštovani gospod urednik!

Časopisje v Sloveniji prinaša tendenciozne vesti povodom atentata; v teh vesteh se namiguje na vese odgovornih instanc Komunistične Stranke Jugoslavije s pokušajem atentata; govori se o neki teoristični in zmerniški skupini v parlamentarni frakciji komunističnega kluba itd. Ker nam je nemogoče, da bi v lastnih glasilih demontirali te tendenciozne vesti, vas prosimo, da v interesu resnice in pravilne informacije javnosti objavite to pismo.

Program in taktika komunistične stranke Jugoslavije je jasno odredjena v sklepah naših kongresov v Beogradu in Vukovaru, ki so natiskani v sto tisoč eksemplarih. Iz njih je jasno, da obstoji naša taktika v akciji mas, in da nima ničesar skupnega z individualnim terorističnim akcijami. Mi smo vedno pisali v svojih listih in na nedeljskih shodih javno govorili proti anarhistični taktiki terorja in individualnih akcij, kakor tudi pisali in govorili, da anarhističnim elementom in lumpenproletariatu ni mesta v naši stranki.

Komunistična Stranka Jugoslavije je stranka mas — 198.752 volilnih upravičencev je glasovalo za njen program. Ako se nasilno prepoveduje odgovornim strankinim instancam kontrola, prosveta in pouk te mase, ni čudno, da neodgovorni mračni elementi izkoriščajo nezadovoljnost, idealizem ali pokvarjenost posameznikov, zavajajoč jih na stran pota anarhistične akcije.

Ni čudno, da se pod »Obznanom« idealizma ali pa tudi pokvarjenosti teh zavajencev poslužujejo mračne sile avstro-ogrške imperijalistične reakcije, ki ima spleteno gnezdo v Vojvodini, ki vendar cela Evropa ve, da so Hortijevci pošiljali bandite v inostranstvo, da vrše individualni teror nad osebami, ki so neljube Hortijevemu režimu. Citajte poštnoško ugledno časopisje in našli boste v njih povodom atentata veliko žalost, da je »für diesmal das Ziel verfehlt.« S tendencioznimi vestmi o komunistih se prikriva narodu resnično stanje stvari v korist avstro-madžarske imperijalistične reakcije. V interesu resnice bi bilo, da naše časopisje te izvore osvetli. (Glej »Pokret«, »Agramer Tagblatt«, »Pester Lloyd«.)

Pristaši anarhističnega terorja načelno ne more biti član komunistične stranke Jugoslavije, ker to ne soglašajo s programom in taktiko stranke. Dolžiti odgovorne instance, da delajo v neskladu s programom in taktiko, ki so si jo sami odredili in dovoditi jih v

zvezo z akcijo, ki bi v vsakem slučaju, uspeša ali neuspeša, samo škodovala stranki in ki je v načelnem nasprotju s programom, je nesmisel.

V tem pogledu so vse odgovorne instance stranke popolnoma enodušne ter zato ne more biti govora o kakih teroristični in zmerni skupini v parlamentarni frakciji našega kluba.

Lovro Klemenčič L. r.

podpredsednik parlamentarnega komunističnega kluba.

Ljubljana, 7. julija 1921.

Po svetu

— Italijanska zunanja politika se ne spremeni. Marcese della Torretta, ki se mudi te dni v Parizu, je izjavil nekaterim novinarjem o priliki svojega imenovanja za ministra zunanjih poslov, da se njegova politika ne bo dosti razlikovala od one njegovega prednika. — Kakor poročajo iz Rima, bo prvi čin, ki ga bo podvel novi kabinet v zunanji politiki, izvedba ravnalske mirovne pogodbe.

— Bratislava sedež donavske komisije. »Neue Freie Presse« javlja iz Budimpešte: Novi predsednik donavske komisije Rosetti je objavil, da je pariška konferenca določila Bratislavo za sedež donavske komisije.

— Stavka nemško - čeških komunistov. Praški listi javljajo: Nemški komunisti na Severnem Češkem so sklenili, dne 12. julija začeti stavko, s katero ne nameravajo le zahtevati, naj se izpuste aretirani komunisti, ampak hočejo na ta način tudi izraziti svoje simpatije za stavkajoče bančne uradnike.

Prosveta

Novi ravnatelj zagrebske drame. Ker je dosednji ravnatelj zagrebske drame, Ivan Ravn, ki se hoče posvetiti izključno režiji, podal definitivno svojo ostavko, je imenovan za ravnatelja drame dr. Branimir Wiesner - Livadić, ravnatelj igralske šole v Zagrebu in dolgoletni gledališki kritik vseh večjih zagrebskih listov. Bil je svoječasno tudi urednik »Savremenika«.

Sokolski vestnik

Javna telovadba Sokola I. v Ljubljani v nedeljo dne 10. t. m. obsega nastope deklic, dečkov, ženskega naraščaja (ritmične in skupinske proste vaje), moškega naraščaja, članov in članic. Članice izvajajo ritmične vaje na Adamičovo skladbo »Nekdaj je bil«. — Sledi orodna telovadba naraščaja, članov in članic ter kot zaključek skupina vseh oddelkov. Sodeluje godba dravske divizije. Začetek ob 16. Dopoldne ob 9. glavna skušnja. Predprodaja vstopnic v trgovini Gorjanc, Mestni trg 3.

Žirovski »Sokol« priredi dne 10. julija t. l. običajno javno telovadbo v zvezi z vrtno veselico. Nastopi deški in obrtni naraščaj, članice in člani s prostimi vajami in na orodju.

Za zlet Gorenjske Sokolske Sokolske Župe v Kranju dne 24. julija t. l. se starodavni Kranj marljivo pripravlja. Snule se velika sokolska razstava in gaštske telovadišče, kjer je potekla zibka Gorenjske župe, se pridno preureja. Kranj, staro sokolsko gnezdo, zna centi sokolsko delo in ga zna ločiti od ponarejenih mark, ki se mu vsiljujejo. Kranj je vselej, tudi zadnjič, pokazal jasno in enodušno, da smatra orlovsko ponarejanje in »prikrojevanje« sokolskih institucij za navadno prikrajanje in je te prazne stekle na svojo zavednost polil z mirnim curkom splošnega prezirjanja. Sokolom pripravila Kranj prisrčen sprejem.

Telovadno društvo »Sokol« v Notranjih gorah priredi v nedeljo dne 10. t. m. javno telovadbo in vrtno veselico. Prijatelji Sokolstva, udeležite se naše prireditve v častnem številu, da s tem pokažemo, da nas res družijo vzvišena bratska vez Sokolstva. Vlak, ki vozi iz Ljubljane ob 14.25, ustavi v Notranjih gorah tik veseličnega prostora. Povratek iz Notranjih gor ob 21.30.

— Eksplozija v municijaki tovarni. Kakor poročajo iz Dunajskega Novga mesta, je bila davi na Grossmittle, kjer se nahaja wöllersdorfska municijaki tovarna, silna eksplozija. Vmrok dosele je ni znan. Podrobnosti manjkajo.

Politične beležke

— Molče ... V oficijelnem glasilu slovenske narodno socialne stranke »Jugoslavija« smo opazili v zadnjih dnevih sicer dobesedno, a za naše razmere skrajno slabo prevedene uvodne članke iz osrednjega glasila češkoslovaške narodno socialne stranke »Českega Slova«. Toda nismo našli tam prevedenih člankov, ki govorijo o naši stvari, ki priznavajo, da je ona ustava, ki sta glasovala proti njim zastopnika NSS, ena najmodernejših in najnaprednejših ustav v Evropi, nismo našli v nji članka, v katerem utemeljuje senator Klofač zakonski predlog proti protidržavnim elementom in zagovarja boj s skrajnimi sredstvi proti onim elementom, s katerimi se veže v Sloveniji NSS? Zakaj teh člankov v svojem »vernem prevodu« ne priobčuje »Jugoslavija«?

— Ugotovitev. Zadnja številka »Domoljuba« niti z eno besedo ne omenja atentata na regenta Aleksandra ...

— Na potu. »Domoljub« poziva župnike in cerkovnike, da naj nikar ne poslušajo predsedstva deželne vlade in naj nikar ne proslavljajo sprejetja ustave. — »Naprej« poziva socialno-demokratske občine in občinske odbornike, da naj nikar ne proslavljajo sprejetja ustave. Torej poziv na razne naslove, a streli v isti cilj.

Sport in turiztika

Kolesarska dirka Ljubljana-Maribor, ki se vrši v nedeljo dne 10. t. m., bo prekašala po zanimivosti in važnosti vse dosedanje letošnje dirke v Jugoslaviji. Tekmovalcev se je prijavilo že do danes okrog 40, med njimi 12 iz Zagreba. Iz Slovenije so prijavljeni iz Maribora in Celja in največ seveda iz Ljubljane, kjer pošlje kolesarska »lirija« v boju svoje volje priznane dirkače, kakor so Sisković, Ogrin, Reboli, Solar, Zanoškar in drugi, sami resni tekmeči. A tudi med mlajšimi jih je več, ki pridejo resno v poštev, tako da niso izključena presenečenja. Razveseljivo je, da je prijavila svojo udeležbo tudi cela vrsta »starin«, nekdanji znani in priznana imena, kakor Leskovec, Goltes, Porenta, Nosan, Zagrebčanji pošljejo v tekmo med drugimi tudi svoja prvaka Šostarka in Žnidariča. Nedoljska dirka bo torej nekaka generalna skušnja za glavno odločilno bitko koncem poletja, ko bo šlo za kolesarsko prvenstvo Jugoslavije na progi Ljubljana-Zagreb. Obe progi sta si tako po dolžini (okrog 140 km), kakor po svojem značaju sorodni, zato bodo kandidati za jugoslovansko prvenstvo že sedaj napeli vse moči. — Start bo v Ljubljani pri Sv. Krištofu, in sicer za senlorje ob 5, za vse ostale ob 6. Vodil ga bo g. Gorec, dočim bo vso ostalo dirko nadzoroval g. major Jaklič. V Maribor bodo prispeli prvi dirkači med 10.30 in 11. dopoldne. Cilj je pred železniškim prelazom.

Damski staležni tek 4 x 70 m se bo vršil v nedeljo dne 10. t. m. v okviru lahkoletičnega mitinga, ki ga priredi »lirija« na svojem prostoru. Bo to prva prireditve te vrste v Sloveniji. Uverjeni pa smo, da ji bo sledilo kmalu še več, ker je nujna potreba, da začno tudi naša dekleta goliti za nje primerne panoge lahke atletike. Res je, boriti se morajo še z močnimi predsodki, a kakor je po drlo predsodke in pomisleke s slajnim uspehom sokolstva, jih bo tudi sport. Kakšno mrtvilo je vladalo na sportnem polju pri nas še pred dvema letoma, danes pa se giblje že vse in povsod. V izredno kratkem času je premagala naša mladina ugovore in nasprotstva raznih starokopitnežev. Enako bo s damskim sportom, ki se na mbo zdel — v svojih mejah seveda — v par letih ravno tako samoumeven in potreben, kakor se zdi drugim narodom in kakor se zdi že tudi nam danes moški sport.

Aneksijska proslava v Postojni

Iz obširnega poročila, ki ga priobčuje tržaška »Edinost« o nedeljski bombastični aneksijski proslavi v Postojni, priobčujemo sledeče zanimive podrobnosti:

Že v četrtek in petek so se vršile mračne priprave; slavnostni oder ves z zelenim platnom ovit, raz katerega se je vršila aneksijska ceremonija, ter mlajši so bili že v petek postavljeni; vse hiše glavne ceste so bile polne zastav z nekaterimi izjemami. Občina je izdajala brezplačno državne zastave, mnogim pa so fašisti sami na vrh nabili nacionalne. Reklama se je okna celo potom uradnih pisem, katerih ovitki so nosili reklamno štampiljko.

Medtem so pa fašisti z nabiralno polo obšli vse hiše in celo ljudi po cestah ustavljali, zahtevajoč daril za proslavni dogodka, ki si ga ljudstvo ni želelo niti se ga moglo veseliti. Cel. g. komisar Cavalli je povabil k sebi

imovitejše sloje ter jim izrazil željo, da bi prispevali k tozadevnemu »fondu«. Mnogi žalostni narodnjaki so se prav »moško« odzvali in položili so »mal dar domu na altar«: v tisočakah, petstotakah, trestotakah in tako naprej ter celo diktilali, koliko naj se temu ali onemu naloži.

Ko pa Vam je poslalo istrsko ljudstvo fašistih uničeno in res potrebno pomoči, gospodično z nabiralno polo, ste z velikim naglasom odšteli stotak, petdesetak in še manj. Da, celo taki, ki ste imeli za fašiste tisočake, ste nabiralno odslavili, ki se je trikrat povrnila, končno pa le naveličala!

S tem Vam nočemo očitati brezna-rodnosti, ker vemo, da niste rade volje dali, posebno ne tako velikih vsot, ampak iz strahu in rešpektu. S tem ste pa sodelovali in pripomogli pri proslavljanju dogodka, ki si ga niste želeli in proti kateremu ste protestirali; točli ga z bičem, da Ti polubi roko!

V soboto popoldne so začele prihajati godbe, ki so svirale po mestnih ulicah pogostoma ono: »va fuori d'Italia, va fuori stranier«. Njihovemu pohodu se ni nihče priključil, samo vojaki in nekaj došlih tujecev je bilo v sprevodu. Okoličani, dasi vabljeni po odbornikih komiteja, ki so imeli avto na razpologo v ta namen, so ostali doma, zavedajoč se narodnih čustev. Ob času proglastitve aneksijske na Vilharjevem trgu je bilo prisotno le uradništvo in nekaj šolske mladine s svojimi učitelji. Otrokom so se ponujale trikolore; otroci so se zastavice zavračali, niso jih hoteli sprejeti. Trg je bil poln vojaštva.

Tedaj je prečital izredni gerent g. Dovga predložil mo govor, v katerem je bila omenjena zmagovalna velika Italija, katere pravico je razvidna iz tega, da je takoj razpisala volitve in nam dala štiri poslance v rimski parlament.

Nato je podal g. Urbanec vsebino predgovornikovega govora z italijan-

skem jeziku, pri katerem je precej do dal in marsikaj preturagal. Njemu je sledil govor g. Sestana in končno je govoril generalni civilni komisar Mosconi, ki je objubil mnogo dobrega, kakor zgraditev idrijske ceste in železnice na Ajdovščino.

Treznosti ljudstva se imamo zahvaliti, da se je zvršila aneksijska proslava v Postojni dne 8. julija 1921 brez vsakega incidenta, kljub temu, da so tržaški fašisti s sulicami v rokah kričali »abbasso i porchi slavi« po glavnem trgu!

Tudi izleta v jama se niso udeležili domačini; udeležba pri izletu je bila ravno tako slaba, kakor udeležba pri javni prireditvi v vrtu Grand - hotela, kjer so plesali in se zabavali samo vojaki.

Plesa v dvorani omenjenega hotela se je pa seveda naša visoka inteligenca skoraj polnoštevilno in z veliko vnamo udeležila, kakor vedno. Nihče se ne more izgovarjati, da je bil tris-

ljen iti k plesu. Z zavitiimi glavami ste šli do kolon Grand - hotela, da bi Vas ne spoznali.

Priprosto ljudstvo si je dalo duška s tem, da je nabiralo darove za narodne žrtve v tužni Istri in tudi nabralo precejšnje vsote.

Da se Italijani sami zavedajo, kako neprimerne so take prireditve med našim mirnim delavskim ljudstvom, dokazuje odločitve g. orožniškega stotnika, ki je dal poklicati g. Janka Šibenika k sebi in mu naznanil, da se bo vršila aneksijska proslava, in da nosi gosp. Šibenik odgovornost za vsak dogodek ter bo, če bo treba, takoj aretirani. Gosp. Šibenik je stotniku primerno ugovarjal, dokazujoč svojo dobro voljo nasproti novemu režimu: toda rekel je, da je Slovenec in tudi ostane Slovenec, ker ne more in ne sme zatajevati svojega narodnega čuta. Nato je stotnik izjavil, da je gosp. Šibenik sovražnik domovine...

* Iz uradnega lista. «Uradni list» države vlade za Slovenijo objavlja v številu 76 z dne 5. julija «Uredbo o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe v kraljevini Srbiji, Hrvatski in Sloveniji».

* Okrajni glavar v Litiji je prišel dne 6. t. m. v Visnjo goro, da nadzoruje sejo občinskega odbora. Na kolodvoru ga je čakal klerikalni odbornik Mauring (znani vpokojeni župnik), proti kateremu so hude pritožbe večine občinskega odbora. Mauring je namreč zapisnikar župana Fugea v Visnji gori pri občinskih sejah in je zapisnik potvarjal. Dejstvo, da je bil okrajni glavar ves čas v družbi Mauringa in da je skušal opetovano v njegov prilog nastopati v občinski seji, mu ne more služiti za dokaz objektivnosti.

* Odmevi dneva gradbe in cvetja za Sokola I. Nabiralke so ponudile cvetje tudi poslancu dr. Koroseu. Ta jih nabič z besedami: «Kaj, to je predznanost in nesramnost! Vaši napredni ljudje ne dajo ničesar za naše namene.» Dobro si to zapomnimo in ravnamo dosledno tako, da bodo Koroseve besede resnične. — Gospa poroči za prispevek v denarnem zavodu, ki je nekako neutralen, pa ima na vodilnih mestih nekaj klerikalnih uradnikov. Ti ji odgovorijo, ko čujejo da gre za Sokola: «Tega pa ne smemo, morali bi to prošnjo predložiti upravni svetu.» — Odslej bodo tudi napredni zavodi vsako prošnjo, ki prihaja iz klerikalnih rok za klerikalne ali cerkveno-humanitarne namene, tudi prošnje za zneske K 100—200 predlagali upravni svetu s podobnimi izgovori. — Nabiralke ponudi cvetje neznanemu gospodu. Ta jo zavrne, obrne notranji rok svoje suknje rekod: «Jezini povdarbam: »nič ne dam, ali poznate ta znak (orlovski).» Gospodična ga mirno pouči: «Slab Orel, ki ne upa javno kazati svojega znaka,» in nadaljuje pobiranje.

* Iz Zuzemberka nam pišejo: «Slovenec» se je 2. t. m. zaletel v našo šolo, češ da slabo vzgaja mladino in jo navaža k pobočevanju in surovosti. Zamerja slovenskemu vodstvu, da je pustilo otroka k vidovdansnemu kresu, ki ga je žgal takajšnji «Sokol». Predvsem omenjamo, da je bil kres narodna prireditev, ki bi jo bil ravnotako lahko priredil Orel, ako bi hotel. Sokla mladina se je udeležila slavljia pod nadzorstvom treh učiteljev. Kar se tiče vzgoje k pobočevanju, naj pogledajo klerikalec rajše tukajšnjega Orla. Kaj ni pobočevanje, če sreča solski učitelj svoje učence tik pred polnočjo na cesti brez spremstva ko se vračajo od redne orlovske telovadbe. Pometaj-te torej pred svojim pragom in pustite na miru narodno in državno vzgojevalno delo naše šole.

* Z Visnjegorskimi poljem ima opraviti državno pravdnstvo. Na seji visnjegorskega občinskega odbora se je dognalo, da ima znanega visnjegorskega polja občinski odbornik, vpokoj župnik dr. Mauring. Objubil ga je občini vrniti. Ker ga ni vrnil do danes termina, je bil napravljen v občinskem odboru sklep, da se ga toži. Toda župan Fugea (klerikalec) tožbe ni vložil, češ da brez dr. Mauringa ne podpisuje ničesar. V sled tega so vložili proti dr. Mauringu ovadbo na državno pravdnstvo občinski odborniki, ki imajo v občinskem odboru večino. Namesto, da bi takoj uvedlo postopke o stvari sami, pa je državno pravdnstvo poslalo ovadbo oziroma žalbo, da dožene pristnost podpisov občinskih odbornikov na ovadbi. To zavlačevanje pa dr. Mauringu ne bo nič pomagalo. Objubo, da bo vrnil polja, ki jo je dal občinskemu odboru, bo moral vkljub temu izpolniti, ker izmaknjeno stvari morajo priti nazaj v roke lastnika, če je to dr. Mauring prav ali ne.

* Mariborskemu «Orlu» zasežen lokal. Mariborski «Orel» je imel poleg glavnege lokala nad gostilno Rožanec še en lokal, ki ga je uporabljal samo enkrat na teden. Stanovanjska komisija je ta lokal radi tega zasegla.

* Prisega celjskega župana se bo vršila na slavnostni seji v soboto, ob 9. uri dopoldne. Ob 8. uri zvečer bo bakljada in serenada pred magistratom in obhod po mestu v godbo.

* Volitev župana v občini celjske okolice se bo vršila v nedeljo 10. t. m. ob 8. uri dopoldne.

* Iz Celjske okolice se nam poroča, da namerava na socialističnem programu izvoljen občinski svetnik, Ivan Martinčič, odložiti svoj mandat, ker se hoče popolnoma posvetiti svojemu novemu tiskarskemu podjetju.

* Iz Slov. Bistrice nam javljajo, da je tamkajšnji bivši gerent Hinko Gril, ki jo bil še nedolgo tega starešina Sokola postal sedaj zagrozen njegov sovražnik in agitira ob hišo do hiše, naj bi stariši ne pošiljal svojih sinov in hčerk k Sokolu. Značljaj je pri raznih ljudeh pač različno razvit.

* Promet z Reko. Protečeni terek je odpotoval v Trst pomočnik generalnega direktorja ministrstva zaobara g. Deroco v svrhu pogajanj z Italijani, da se zopet vpostavi redni promet med Reko in Bakrom, oziroma Zagrebom.

* Verska nestrpnost. Interesanten incident se je zgodil v Zagrebu povodom predvčeršnjega cerkvenega koncerta «Hrvatskega Radiša» v tamkajšnji stolni cerkvi, pri katerem bi imela sodelovati znana umetnica Anka Gottlieb-Horvat. Sodelovanje ji je bilo zadnji dan odpovedano. Razlog za od-

poved je bilo sporočilo nadškofovske pisarne, da se petje gospe Horvatove ne more dovoliti, ker je gospa — druge vere. Komentarija ni treba.

* Dr. Tomljenović — odvjetnik. Vpokojeni hrvatski ban dr. Tomljenović je vložil prošnjo za podelitev staltum agendi, da otvori v Zagrebu odvjetniško pisarno. Začasno vodstvo agendi kraljevega namestnika v Zagrebu je prevzel po činu najstarejši uradni hrvatske pokrajinske vlade Tugomir Alaupović, ker je bivši podban dr. Bošnjak odšel na dvumesečni dopust.

* Kongres zdravnikov v Ljubljani. Kakor smo že poročali, se vrši meseca septembra v Ljubljani kongres jugoslovanskih zdravnikov. Razen mnogih strokovnih vprašanj bo razpravljali kongres tudi o vprašanju edinstvene medicinske terminologije.

* Kakšna mora biti oblika prošnje. Centralna vlada je izdala naredbo, po kateri morajo imeti vse prošnje na urade in oblasti predpisano obliko: pod naslovom (nadpisom) je navesti ime in naslov prošilca ter kratko vsebino prošnje. Zadnja stran mora ostati prazna. Prošnje v drugi obliki se bodo zavračale.

* Zakon o sodnikih. Iz Beograda se brzojavno poroča: Podpisana je naredba o izpremembah in popolitvah zakona o sodnikih. V smislu te naredbe se morajo imenovati za pravne zastopnike tudi pravniki brez sodnega pravnozastopniškega izpita, ako so bili: ministri pravde, predstojniki višjih sodišč, profesorji prava na univerzi ali načelniki v ministru pravde.

* Novo električno in industrijsko podjetje. V St. Petru v Savinjski dolini se je ustanovila družba z omejeno zavezo, ki bo zgradila elektrarno pri St. Petru, jo obratovala in prodajala električno silo za razsvetljavo in moč v industrijske, obrtniške in poljedelske namene.

* Za Jugoslovansko matico. Poročajo nam: O priliki proslave godu g. ministra poljoprivrede Ivana Pučija v Bruslovcah pri Zemunu, prirejene od kluba narodnih poslancev Samostojne kmetijske stranke dne 26. junija 1921., sta zbrali gospodični Joža Leskovec in Berta Likovič 1161,50 din. za neodrešeno brate. Znesek je izročil Jugoslovanski matič, odbora za Srbijo v Beogradu, ki se za dar tem potom najiskreneje zahvaljuje.

* Nemška ljudska šola v Ljubljani se preseli na Vrtačo. Kakor smo že poročali, je poštna uprava kupila takozvano Virantovo hišo na St. Jakobskem trgu, kjer bodo po izvršeni adaptaciji v jeseni vse prostore zasedli razni poštni oddelki. Nemška ljudska šola, ki je sedaj nastanjena v tem poslopiju, se preseli s prihodnjim šolskim letom na Vrtačo v prostore, kjer se nahaja sedaj poštini računski oddelček. Tudi stranke se bodo morale umakniti iz Virantove hiše.

* Klub Primorci priredi tudi letos na Kralja Petra dan v Rogaske Slatine veliko ljudsko veselico in ples v zdraviliški dvorani. Sodelovalce bodo tamošnje narodne dame.

* Klub «Soča» priredi v nedeljo dne 10. t. m. na Glincah pri Slanici veliko veselico. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva. Začetek ob 4. uri popoldne.

* Obrtniki iz Ljubljane in iz dežele, ki bi se radi udeležili v soboto 9. in nedeljo 10. julija obrtnega shoda v Slovenski Bistrici, naj se radi polovične vožnje zgleda v pisarni deželne zveze obrtnih združenj v Ljubljani, Bethovnova ulica 10, palača trgovske in obrtniške zbornice.

* Predavanja v demokratskem klubu v Mariboru. Na zadnjih dveh sestankih je ob živahnem zanimanju predaval profesor Voglar o zgodovini agrarne reforme in razmerju prave demokracije do socializma. O obeh predavanjih se je razvila obširna debata. V soboto, ob 20. se vrši v gostilni «Maribor» izreden seštanek, na katerem se bo razpravljalo o podrobnih organizaciji stranke v Mariboru in v okolici.

* Avtomobilna zveza Maribor-Slatina Radinci-Spodnja Lendava. Generalni komisariat za tujski promet v Sloveniji objavlja, da se otvori 9. t. m. avtomobilna zveza Maribor-St. Lenard-Radgona-Slatina-Radinci-Murska Sobota-Beltinci-Spodnja Lendava. Odhod iz Spodnje Lendave ob 5. uri, prihod v Maribor ob 9.30, odhod iz Maribora ob 14. uri, prihod v Spodnjo Lendavo ob 18.50.

* Mariborski policijski komisariat nanašanja, da se morajo vse stranke, podnajemniki itd., ki so se 15. novembra 1920. preselili, ali zamenjali stanovanja, ali se nanovo naselili v Mariboru, do 20. julija zglašiti na zglaševalnem uradu.

* Nadgeometru Pirmerju v Mariboru je deželna vlada prepovedala geometersko prakso, ker nima zakonite avtorizacije.

* Parobrodni promet za Dalmacijo. Parobrodarsko društvo Dalmacija objavlja, da odpluje parobrod Split vsak četrtek ob 19. uri iz Bakra v Split, Makarsko in Metković parobrod Bosna pa vsak ponedeljek ob 19. uri iz Bakra v Sibenik, Split, Bol, Jelso, Hvar, Vis, Komiz, Belo luko in Korčulo.

* Poroka. V Mariboru se je poročil dr. Ljudevit Kohout, okrajni zdravnik pri St. Ožboltu pri Graecu z gđ. Milko Crnovšek iz Maribora.

* V Brezicah je priredil pretečeno nedeljo dramatični odsek Sokola Trbo-

vo. Trbovčani so »Kobojas iz Amerike«. Igra je nadvse dobro izpadla, dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Pavke in pevec so želi mnogo pohvale, istotako tudi igralci.

* Smrtina kosa. Dne 8. t. m. je umrl v Celju v 82. letu svoje starosti vpokojeni uradnik Fran Oppel, rodom Dunajčan.

* Smrtina kosa. Včeraj je umrl v Mariboru po dolgi boleznici ga. Marija Rakovec, soproga viš. rev. v pok.

* Četrtilijarde kron vlog je dosegla Mestna hranilnica ljubljanska dne 7. julija 1921.

* O umoru F. Kunčiča v Lescah se nam naknadno poroča, da naše tozadevno poročilo ni bilo točno. Kunčič je bil v gostilni pri Katrineku, kjer je prišlo med njim in dvema fantoma do prepira. Ko je Kunčič odšel iz gostilne, sta planila fanta za njim in zanj ga je eden od njih zabodel z nožem. Kunčič je imel še toliko moči, da se je vrnil nazaj v vežo, kjer se je zgrudil na tla in kmalu umrl. Morilec sta bila že naslednje jutro aretirana.

* Izpred mariborske porote. Kakor je našim čitateljem znano, je lani meseca oktobra finančni respicijent Peter Dokl v Sošnici ob Muri ustrelil finančnega paznika Nardina, ki je strogo pazil na tihotape. Dokl pa jih je naskrivaj podpiral. Nardin je bil v treh urah ustreljen in je bil na mestu umrle. Mariborsko porotno sodišče je Dokla obsodilo na sedem let težke ječe.

* V celjsko javno bolnico so pripeljali včeraj 18letnega Jurija Koreza iz Sv. Roka ob Sotli. V noči od 5. na 6. t. m. je kradel živino, pri tem ga je posestnik zasačil in udaril s sekiro tako močno, da je dobil težke poškodbe.

Naše šole

Matura na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Pri letošnji prvi maturi, ki se je vršila v dne 1. in 2. julija na višji strojni šoli tega zavoda, so dobili naslednji absolventje 4. letnika zrelostna izpizke: Arko Anton, Brumat Julijan, Cuderman Janko, Čermak Ferdo, Ličen Dimitrij, Mozetič Milan, Nedelko Maks (z odliko), Pečar Mirko, Plibernik Franc, Poljšak Anton, Premru Stanko, Pretnar Jakob, Puppis Ivan (z odliko), Reiser Anton, Slanovec Teodor, Šaul Franc, Šenk Ivan, Sušteršič Ivan, Turk Ladovik (z odliko) in Vrblj Ivan.

Matura na kr. realni gimnaziji v Celju se je pričela dne 4. t. m. in je končala dne 6. t. m. z jako lepim uspehom. Vseh 27 kandidatov je prestalo izpit s povolnim uspehom, devet je odličnikov, in sicer: Ivan Bele, Anton Boštele, Ziga Cervinka, Fran Jurhar, Martin Kolšek, Fran Kočvar, Ciril Spindler, Lojze Smid in Stanko Tomšič.

Na mestni deklini osnovni šoli v Celju je bilo v preteklem šolskem letu 12 razredov, in sicer šest slovenskih osnovnih s tremi slovenskimi in nemškimi sporednicami. Na zavodu je bilo 465 učenc, med njimi 84 v nemških sporednicah. Napredovalo je 422, nesposobnih pa je 38 učenc.

ZAKLJUČEK KONGRESA UDRUŽENJA GLEDALIŠKIH IGRALCEV.

Včeraj dopoldne je kongres zaradi obilice materijala še nadaljeval svoje razprave. Razpravljali je najprej o izpremembah pravil, nakar je finančni odsek podal svoje poročilo o proračunu. Gosp. Milojevič je poročal o svojem delovanju kot delegat Udruga v umetniškem oddelku prosvetnega ministrstva. Po referatu ankete komisije se je vršila volitev nove centralne uprave.

Na popoldanski seji se je najprej prečitala resolucija, ki zahteva: 1.) da se mora gnotni položaj igralcev urediti z zakonom. 2.) Do končne ureditve gnotnega položaja se ne sme vpokojiti noben član. 3.) Minimalna plača mora znašati 3000 kron. Resolucija se lavi dalje z angažiranjem inozemskih igralcev in zahteva, da se ti ne smejo angažirati z boljšimi plačami kakor domačini. Zahteva se dalje izboljšanje gnotnega položaja, oziroma subvencija članom novosadskega in mariborskega gledališča in podzavljenje mariborskega gledališča.

Nato je bil prečitan izid volitev nove centralne uprave. Izvoljeni so: za predsednika Brana Cvetkovič iz Beograda, za I. podpredsednika Joca Cijanović iz Zagreba, za II. podpredsednika Lovje Drenovec iz Ljubljane, za III. podpredsednika Stipe Bojnič iz Zagreba, za tajnika Vlastimil Stefanović in za blagajnika Aleksander Tucaković, oboje iz Beograda. V upravnih odbor so bili izvoljeni g. Rudolf Ertl, Dragoljub Gosić, gospa Zanka Stokić, Mika Ristić, Vojislav Turinski, Ljuba Stanojević in Voja Stefanović. Za predsednika nadzornega odbora Dimitrije Glinić, v nadzorni odbor pa ga. Vlada Dragotnović, Milan Marković, Jovan Antonijević in ga. Feodora Arsinović.

Predsednik Cijanović se je nato ob vihranem ploskanju vseh navzočih zahvalil slovenskim tovarišem in vsem ljubljanskemu meščanstvu za izkazano gostoljubje in simpatije. Zborovalci so zapeli himno «Lepa naša domovina», nakar je bil kongres zaključen.

Zvečer so igrali v operi člani beogradskega gledališča igro «Pljusak». Gostje danes dopoldne večinoma že odpočivali v svojo domovino.

LIUBLJANSKI VELIKI SEMENI.

Le še pet tednov nas loči od otvoritve ljubljanskega velikega semnja, ki bo neoprekleno v soboto dne 13. avgusta. Na razstavišču v Lattermannovem dvorcu se pridno gradi, tako da bodo stavbe pravočasno zgotovljene. Dokončani so betonski temelji za vse stavbe in ogrodelje za en paviljon je že postavljeno. Kopelje so tudi jarki za podzomsko napelavo gonilne sile za paviljon Strojnih tovarov in livarn v Ljubljani, ki bodo svoje stroje kazale v pogonu. Delniška pivovarna Union postavi v skrajnem vogalu razstavišča nasproti Kozlerjevega vrta lastno restavracijo, kjer bo točila svojo pivo. Stavba lotos je ne bo imela onega obsega, kakor je bila zamišljena prvotno, ker primanjkuje časa za izgotovitev.

Dodelitev prostorov se je že pričela in bodo stranke pravočasno obveščene, kateri prostori in kateri paviljoni so jim dodeljeni. Generalna direkcija carin je dovolila uvoz oz. izvoz vzorcev inozemskih razstavnih trdk brez uvozne carine, toda s pogojem, da so blago zopet izvozi tekom dveh mesecev. Da se to res zgodi, mora stranka predložiti garancijsko pismo, ki ga mora podpisati Urad ljubljanskega velikega semnja. Ker gre za velike vsote, se priporoča, da taka garancijska pisma poleg Sejmškega urada sopolpiše tudi kaka banka. Po najnovejših vesteh naših listov je osrednja vlada v Beogradu dovolila ljubljanskemu velikemu semnju podporo 600.000 kron. Upati je, da bo vlada tudi sicer podpirala to našo prvo prireditelje te vrste, zlasti s tem, da bo dovolila znižane vozne cene na železnih cest za posetnike velikega semnja.

Kakor čujemo, razpoložljivi prostor ne le da je popolnoma oddan, ampak so se stranke prijavile za veliko več prostora, kot ga ima Sejmški urad na razpolago. Zaradi tega bo moral Sejmški urad marsikako trdko odkloniti ali pa drugim omogočiti manjši prostor, da bo kolikor mogoče vsaj deloma zadovoljil vse prijavitelje. S tem, da so se razstavniki prijavili za več prostora, kot je na razpolago, se le potrjuje naše prepričanje, da se bo prvi vzorčni veliki semanj v Ljubljani obnesel in da je zanimanje za to prireditelje pri nas celo večje, kakor smo pričakovali. Število izložnikov je zagotovljeno. Na naših trgovskih krogih je, da posetijo ljubljanski veliki semanj v zadostnem številu in da kažejo zanj in nadalje ono zanimanje kakor doslej.

INDUSTRIJALIZACIJA POLJSKIH PRIDELKOV.

Ako se nam posreči dvigniti poljsko proizvodnjo, bomo imeli od tega pravi dobiček šele tedaj, ko bomo poskrbeli tudi za industrializacijo teh pridelkov, t. j. da jih s tvorničnim predelovanjem napravljamo sposobnejše ali vablilnejše za konzum. Nekaj take industrije pri nas ne obstoji, n. pr. mlinska in lesna industrija. Nujno potrebno bi bilo povečanje industrije za predelavo proizvodov živilore, ker že obstoječa industrija nikakor ne zadostuje.

Pred vojno so šle daleč po svetu velike množice našega fižola, krompirja, jajc, perutnine itd. Izvažali so žalbog tuji, ne naši trgovci. V Nemčijo so šle velike množice sadja, katerega so predelovali Nemci v sadjevec, šampanjec, marmelado, sadne konzerve, sadne soke, ekstrakte, kis itd., a mi smo marsikateri teh proizvodov kupovali od Nemcev za drag denar nazaj. Pri nas gredo v dobri sadni letini naravnost ogromne vrednosti v izgubo. Naša sadjereja nudi podjetnosti lepo priliko, da ustvari potrebno industrijo za predelavo sadja. Omenim, da se je snovalo neko tako podjetje na zadržni podlagi. To stremljenje pa ni imelo uspeha, ker je zadržna podlaga pretesna.

Mi pošiljamo v tujino surov krompir, potem pa kupujemo od tujine škrob, dekstrin, sirup, sladkor, sago (nadomestek) itd. Pri nas hoče vsi kuharji čistilo za čevlje, kakaj bi ne začeli s čim drugim!

Levanta je pred vojno uvažala velike množice najrazličnejših živil, seveda iz zapadnih industrijskih dežel, n. pr. krompir in moko iz Francoske, sadje, sadne konzerve, marmelade in sočivne konzerve iz Angleske, sir iz Švice, Italije, Francoske, Holandske, surove mase iz Švice, Italije, Danske itd. Pomislimo, da imamo znatno živilore, mlinsko industrijo, pridelamo velike množice krompirja, fižola, zelja, povrtnine in drugo, imamo tedaj mnogo blaga za izvoz in tvorniško predelavo. Seveda bi morali biti tvorniški proizvođači dobri. Pred vojno so pridelale naše mlekarne tudi mnogo sira, ki pa je bil večinoma brez maske in okusa. Tako blago ni za izvoz. Industrializacija poljskih pridelkov je naloga zasebne podjetnosti. Seveda mora država industrializacijo pospeševati s primerno carinsko in gospodarsko politiko.

Fr. Zelenik.

50 % cenejšo, da bi se s tem časa v Beogradu nekoliko znižalo.

— Razprodaja stare železne plovilov. Ravnotežstvo drž. žel. v Subotici razprodaja 46.310 kg staro železo s plovilov. Kupec mora blago naprej plačati in ga v 15 dneh odpeljati. Za prvo mora sam pobrati. Ako želi, da mu železnica to preskrbi, mora za vsak kg naprej plačati 40 vin. Kolekovane plovilov je poslali v zapečatenih ovitkih z napisom «Ponudba na kupovino starog železa, k broju 1304/21» najkasneje do 20. t. m. Ekonomatu Subotičke Železnice Direkcije. Vsak licitant naš državljan mora položiti 10 %, a tujec 20 % kavicje. Natančneje v pisarni Ekonomatnega oddeljenja Železnice Direkcije v Subotici. Prepis dražbenega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Padanje cen v Italiji, o katerem smo že poročali, se nadaljuje. Tekom zadnjih treh tednov so se znižale cene najnujnejših potrebščin tako tekstilnega blaga, pa tudi živil. K padanju cen je v veliki meri pripomogla vzdržnost konzuma. Mnogovrstno blago se je v zadnjem času znižalo v ceni za 30 % in še več. Navajamo nekatere vzgledne: moška obleka, ki je stala oktobra l. 1920. 49 lir, se dobi danes za 320 lir; damska obleka, ki je stala marca t. l. 500 lir, se ponuja danes za 300 lir; meter platna je pal v ceni od marca t. l. od 12 na 7 lir; moški klobuk, ki je stal prej 30 lir, se dobi danes za 20 lir; moški slannik, ki je stal prej 3 mesece 25, se dobi sedaj za 18 lir; damski klobuk prej 80, sedaj 40 lir; moški čevlji najboljšje kvalitete prej 110, sedaj 80 lir; volnene nogavice prej 25, sedaj 18 lir itd. Tudi cene živil so se precej znižale: svinjeka mast, ki je stala v marcu t. l. 13 lir kg, se dobi sedaj po 6 lir; žgana kava prej 25, sedaj 20 lir, 1 kg govedine prej 10, sedaj 8 lir kg; vino v gostinah pred tremi meseci 3.60 lire, sedaj 2.80 lire, sredajevrstno vino se dobi že po 2.20 lire; zelo se je pocenilo vino v voletrovini, kjer se dobi liter znanega vina Chianti celo po 1.60—1.80 lire itd.

— Rudnik zlata na Slovaškem. V Pzinku na Slovaškem so našli rudnik zlata.

— Mednarodni semanj v Frankfurtu. Naša trgovska agencija v Berlinu namajna trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršil v Frankfurtu ob Majni v času od 21. do 27. avgusta t. l. mednarodni sejem vzorcev, kmetijskih pridelkov.

— Nemški železni mostovi za Srbijo. Na račun odškodnine dospe v kratkem iz Nemčije za Srbijo okoli 80 vagonov (800 ton) železnega stavbnega materijala za mostove.

— Predlog za saniranje poljskih finan. Iz Varšave poročajo: Poslanec Grabicki je podal v poljskem parlamentu sledeči nujni predlog: Za saniranje finan. naj se zvišajo davki in naj se tozadevni načrti takoj predložijo državnemu zboru. Stevilo nameštencev se naj zmanjša. Vezano gospodarstvo naj neha. Rezišje naj se notranje posojilo, ki bo prineslo vsaj 30 milijard. Ustanovi naj se nova emisijaska banka. Vlada naj na podlagi te inicijative takoj predloži finančni in proračunski komisiji finančni in gospodarski načrt.

Borza 7. julija

Zagreb, devize: Berlin 203.50—204, Milan 740—741, London izplačilo 565.50, Newyork kabel 152.25—153, ček 149.25—150.50, Praga 203—203.25, Svica 2550—2575, Dunaj 20.65—20.80, Pariz 1214—1220, Budimpešta 56—56.50. Valute: dolar 148.25—148.75, avstrijske krone 25.50—25.50, češke krone 206, 20 K v zlatu 507—515, franki 1185—1200, napoleoni 498—508, marke 208—212, leji 226—232, souverain 605—630, lire 732.

Beograd. Borza je bila radi pravoslavne praznika Ivanova danes zaprta.

Dunaj. Zagreb 487—489, Beograd 1988—1998, Berlin 985—991.5, Bukarešta 1085—1095, London 2750—2770, Milan 3555—3575, Paris 5890—5890, Praga 981.5—987.5, Sofija 575—585, Varšava 40.5, Zürich 12495—12545.

Berlin. Italija 363.60—364.40, London 279.45—280.05, Newyork 75.295—75.455, Paris 590.4—600.60, Dunaj 11.48—11.47, Praga 1.80—2.01, Budimpešta 28.07—28.30, Zürich. Berlin 7.875, Newyork 596—, London 22.12, Paris 47.90, Milan 28.75, Praga 7.80 Budimpešta 2.20, Zagreb 3.86, Bukarešta 8.80, Varšava 0.82, Dunaj 0.92.

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja ob uri	Stanje v zraku	Barometar v mm	Temperatura po C	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm
7. ju-lij	7. 7.38-11.16	brez vetra	738-11.16	16.6		jasno	
	14. 7.35-5.23	3 al. vzh.	735-5.23	23.3		del obl.	
	21. 7.36-2.17	2 brez vetra	736-2.17	17.2		obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 20.0, nočna 19.5.

Vremenska napoved: lepo, vroče vreme. Sonce zahaja ob 4.14, zahaja ob 19.55.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Mit. F. Jekotić.

Blajajna velikega vojvode

Zato so si izmislili tako-
le pr. krito oderuho: kakor hitro
so izstale obresti in amortizacije,
poslužili so se takoj svojih pravic,
naznačenih v pogodbi. Prevzeli so
upravo in oskrbovanje zavoda in
lahko ni verujete, da stroški, ki so
jih računavali niso bili manjši in
nižji kot 20%. Nesrečni veliki voj-
vode Minorke so se morali na ta
način prepričati o resnici pregovo-
ra, ki pravi, da te hudič zgrabi za
roko, če mu pomoliš prst. Ker je
ta ali oni teh nesrečnejšev nekdanj
padel v roke oderuhov, morali so
se zato pokoriti njegovi nasledniki
v četrtem in petem kolenu. Res je
sicer, da je ta ali oni oderuh včasih
tudi naselel. Jaz mislim, da se oni
bankir, ki je posodil Minorke lepo
svoto za izkoriščanje vrelcev mine-
ralne vode v severni Minorki, ni
mogel posebno veseliti svoje kup-
čije. Zato so kupčije z veliko vojvo-
dino precej razupite.

«Dobro gospod Isaacs, na vsi

stvari nazadnje ni prav nič čudnega.
Take stvari so se dogodile že tudi
na Turškem in na Kitajskem. Mogo-
če se niso razpravljale v javnosti,
ker so Turčija in Kitajska mnogo
večji nego Minorke in tudi njih dr-
žavni dolgovi so večji. Sedaj pa pri-
dem k najsmušnejšemu na vsi stvari.
Ali veste kaj so nazadnje naredili ti
oderuhi? Ako bi človek ne vedel, da
je res tako, bi sploh ne mogel ver-
jeti. Samo poslušajte me gospod
Isaacs. Posodili so torej Minorke
denar, nikdar pod 7 in pol odstotka
z emisijem kurzem največ 90. Po
nekaj letih ko so zaostala vplačeva-
nja, prevzeli so upravo zaloga, kar
pa niso smatrali kot vplačevanje
oziroma obrestovanje. Ako gre stvar
dobro, dobe vsako osmo ali deseto
leto nekaj na račun izostalih obresti,
ako se je posrečilo velikemu vojvo-
di, oziroma njegovemu finančnemu
ministru, da sta prišla kje drugje do
denarja in se poskušala krčevito iz-
viti iz krempljev svojih upnikov. To-
da včasih se to ni posrečilo in ban-
kirji so prišli na jako čudno idejo.
Mislili si so: vplačevanje obrokov
sedem in pol odstotka vsako leto, to

ni nobena kupčija za nas. Tako
kupčijo prepustimo raje ljudem, ki
se bavijo s trgovinami v državnih
papirjih. Vržimo minorčanske dr-
žavne papirje na denarni trg, tako
prijdemo do svojega denarja. Ljudje,
ki bodo kupili papirje, bodo spreje-
mali vsakih osem let obresti, mi bo-
mo pa vodili upravo zalogo, ki
nam nese 20 do 30%. Tako bomo
vsi zadovoljni. To svojo misel so ti
ljudje tudi takoj izvršili. Minorčan-
ski državni papirji se pojavljajo
zdaj nazaj na tej ali oni borzi. Se-
dem in pol odstotkov je jako lep za-
služek, a državni papirji so nazad-
nje vendarle varni. Spekulantje jih
kupišejo, in vsa stvar gre po raču-
nu oderuhov.

To je bilo vsaj tako v zadnjih le-
tih. Odkar pa se je začela pečati pa-
riška žurnalistika z razmerami v Mi-
norki, gre ta kupčija bolj slabo, ker
oderuhi niso mogli prodati vseh dr-
žavnih papirjev. Zato se pa velik del
teh državnih obligacij nahaja v ro-
kah bank, ki so izvršile posojilo.
Mislim, gospod Isaacs, da me sedaj
razumete kakšno Kolumbovo jajce
sem našel. Kako neznansko zaslepi

včasih pohlepnost človeka. Ti ode-
ruhi niti ne mislijo, da bi jim mogla
njih pohlepnost izkopati že zdavnej
zasluženi grob. Desetletja in deset-
letja že delajo tako, bogve koliko ča-
sa bi še nadaljevali ako bi slučajno
ne videl pred par dnevi v vaših ro-
kah onega pisma iz Minorki. Preveč
sem ponižen, da bi pri tem povdar-
jal svoj lastni jaz. Zamislite se sa-
mo v stvar gospod Isaacs, in govo-
rite. S kakšno pravico upravljajo ti
oderuhi svoje zaloge in polnijo svo-
je žepe z bogatimi in oderuskimi
obrestmi? A kdo trpi od tega? Na-
rod, mali ljudje, ki so plačali 90%
nominalne vrednosti in ki so vsak
dan z velikim veseljem pripravljeni,
da jim prodajo za 45 in pol po da-
našnjem kurzu. Oderuhi so svojo
lastno in edino orožje izročili v ro-
ke onemu, ki je dovolj močan in
spreten, da se zna boriti z njim. Re-
cite mi odkritosrečno gospod Isaacs,
ali je to Kolumbovo jajce ali ni?»
Filip Collin je govoril navdušeno
in prepričevalno in opazoval Isaacs-
a z odkritosrečnim pogledom. Bo-
gati finančnik se je dvignil resno iz
svojega naslonjača in rekel:

«Alaha vam gospod profesor, vi
ste velik mož, jaz sem pa vaš pro-
rok. Res, to je Kolumbovo jajce!»
«Zlato jajce, zlato jajce,» je zakli-
cal Collin. «In ta poezija pravično-
sti, gospod Isaacs. Ogoljufati mora-
mo oderuhe, rešiti mlade ljudi teh
oblikacijskih bremen a sebe oboga-
titi. Ali si morate zamišljati lepo
kombinacijo? Da, da velika vojvodi-
na Minorke je bila dolgo časa zad-
nja med sinovi Jude, toda profesor
Pelotard napravi iz nje zlati rud-
nik.»

Išče se mesečna soba s posebnim
vhodom,
eventualno z oskrbo ali pa manjše sta-
novanje z oparo ali brez opare proti
zelo dobri naslovnosti. — Ponudbe na poštni
predal št. 53. 1096 1

J. S. Machar:

„Strup iz Judeje“

v prevodu V. M. Zalarja je izšel
pravkar pri 1095

Umetniški propagandi.
Cena 50 kron.

Jutri izide nova „Njiva“!

Smrekovo lubje

kupuje na vagone fabrike koč 1000 3-1
Krstinić 1 drug, Daruvar, Slavonija.
Pošljite ponudbo!

Knjigovodja

1028 3-3
oziroma knjigovodkinja, popolnoma samostojna, bilance zmožna
moč, kakor tudi v slovenski in nemški korespondenci izvežban(a),
se pod ugodnimi pogoji sprejme takoj za tovarniško podjetje v
Ljubljani. Istotam se sprejme tudi kontoristinja z daljšo prakso
v trgovskih podjetjih. — Ponudbe na Aloma Company, d. z. o. z.,
Ljubljana, pod „Knjigovodstvo, korespondenca 254“.

Sveže telečje meso za pečenko po 13 kron za kilogram

se prodaja vsak dan dopoldne na Predovičevi in
Smoljanovi stojnici v šolskem drevoredu, po-
poldne pa v skladišču na Mesarski cesti št. 4
pri mestni klavnici. 1089 1

Priporočljivo!

Priporočljivo!

SIMON JENKO, Zbrani spisi.

Uredil dr. Joža Glonar. Cena K 42.—, po pošti K 420 več.

Anatole France, Pingvinski otok.

Roman. Broš. K 42.—, vez. K 52.—, po pošti K 340 več.

Cika Jova-Gradnik, Kalamandarija.

Pesmi za otroke. Vez. K 16.—, po pošti K 140 več. 209 22

Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Uradnika

popolnoma veščega vseh bančnih poslov in
sposobnega za namestnika ravnatelja,

išče velebanka v Ljubljani.

Ponudbe z označbo zahtev na uprav-
ništvo „Jutra“. 1078 3-3

Opozoritev.

Podpisani opozarjam p. n. občinstvo in de-
narno zarodo, pred vsem pa še svoje trgo-
vske prijatelje, da ne zamenjujejo moje firme
z drugimi, ki nosijo ime Kajfež in niso ne
moji sorodniki in ne moji družbeniki. Pred
vsem prosim, naj se naslovijo vna pisma in
druge pošiljave, namenjene meni, točno z
imenom A. Kajfež, Kočevje, ker nimam
z drugo firmo imenom J. Kajfež nobenega
stika in za njo tudi nobene odgovornosti.

1092 A. Kajfež,
lesni industrijec in vinski trgovec,
Kočevje.

Furnir (žagan). Tovarna furnirja,
žaga in trgovina z
lesom. Področje, p. Domžale. 768 20-18

Sprejme se 1088 5-4 prodajalka

boljša moč, samostojna manufakturstinja,
v večjo trgovino z mešanim blagom in lepem
trgu Slovenije. Plača po dogovoru. Ostala
oskrba v hiši. — Ponudbe z zahtevno plačo
na upravitelstvo „Jutra“ pod „Dobra moč“.

Tesarje

sprejme IVAN ZAKOTNIK, mestni to-
sarski mojster, parna žaga, LJUBLJANA,
Dunajska cesta 48. 1086 2

Čevlji

vseh vrst, moški,
ženski in otroški, se
dobe po najnižjih dnevnih cenah pri znani
tvrdki ALEKSANDER OBLAT,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23.
Razpošiljajo se po povzetju po vsem kraljestvu.
661 26-14

J. Novotny

trgovnica pušk v Pragi.

Filijala za izdelovanje cenjenih lovskih pušk
v Borovljah (Koroško).

Lastno strelišče v
Hostivači pri Pragi

J. Novotnyja sloveče

lovske puške so dobe

skoro pri vseh puškarjih

in trgovinah z orožjem,

vamo kjer ni zastopan.

obrnite se direktno do

centrale v Pragi II, Na-

rodni tr. 38.

!!! Preden naročite ka-

ko orožje, prepričajte se

o lastnem interesu, da

ni naša konkurenca ne

cenejša, niti zmog-

nejša! 1094

Reform-steklenice

za vkuhanje sadja in povrtnin iz

čistega stekla po 1/3 in 1/2 litra ter

prave gumi-obročke

1077 ima v zalogi tvrdka 3-3

Lovro Petovar,

Ivanjkovci.

Predtiskarija

kleknanja in veziva
C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Spisi o naši državi.

A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, fin. papir
60 K, po pošti 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del
21 K, II. del 42 K. Postnina za oba dela 9 K.
A. Ogriš: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 180 več.
Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, po pošti K 180 več.
St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti K 180 več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

„JADRAN“ d. z. o. z. LJUBLJANA

Dunajska cesta 9

priporoča

21 104-92

kolonijalno in špecerijsko
blago ter žitne pridelke.

Točna in solidna postrežba.

Več kolporterjev sprejme upravitelstvo „Jutra“, Sodna ul. 6.

Pozor, turisti!

Tovarna konserv, salam in klobas

R. ANDRETTO, Ljubljana - Vič

naznanja, da zopet izdeluje že v predvojnem času priljubljene

konserve kranjskih klobas z zeljem

kakor tudi vse druge vrste mesnatih konserv in oferira po
najnižjih dnevnih cenah svoje prvotne izdelke, kakor: naj-
finejše salame (ogrske), krakovske, šunkarice, po-
letne salame, brunšviške itd. 1054 3-2

Pošiljate po pošti in železnici dnevno.

Telefon št. 508.

St. pošl. ček. ur. 12.051.

OBRTNA BANKA
v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje usta-
navljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne
transakcije najkulantneje.

Vloge na knjižico in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga.

453 26-17